

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

סבר לה כר' מאיר דאמר חוקקין להשלים כר' פירשוהו לשבער.

רבינו הגאון

ור' סבר לה כר' יהוד' דאמר בעינן על גבי מקום ד' וליכ' (סבר לה כר' מאיר דא' חוקקין להשלים כר' להיות עירוב עירוב אבי להחשב האילן עצמן ד' טפחים לא. מאי ר' יהוד' דתניא נעץ קורה ברשות הרבים להניח עירוב עליה, גבוהה ר' טפחים ורחבה ד' עירוב עירוב, און גבוה ר' טפחים און צריך בראשו ד', ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד הן. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב' יהוד' דתניא נעץ קורה ברשות הרבים בראשו ד' ורחבה ד' ויחזיקו עירובין לא היה למתנייה הכא כיון שזעירוב לא השמיענו כלום אלא ודאי נקט כלכלה לאשמעינן דחוקקין להשלים וזעירוב עירוב על מקום ד' וא"ת אחתי למה ליה למימר כלל סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כר' יהודה לימא לעולם אימא לך דלא זעירוב עירוב על גבי מקום ד' והכא כשהכלכלה שיהא לראשו של אילן וקמ"ל דלא חשיב רשות היחיד אפילו לרבי יוסי ברבי יהודה דחשיב טרסקל רשות היחיד משום דהתם הדרן מחיצתא ולהביא דווקא נתנו על כלכלה הוי עירוב הא נתנו על גבי אילן לא הוי עירוב מדקתני נתנו בכלכלה ולא קתני תלואו לכלכלה זאילין ונתן שם עירובו הלכך ע"כ אורי דשולי הכלכלה רחוק גרשה מגב האילן: **כמאן דר' אב' כר' יוסי ב' יהודה.** לספריים דגרסי בסמוך התם (כ) הדרן מחיצתא אבל בצורה לא הדרן מחיצתא דמשמע דקאי אצרייתא דנעץ קורה ומשמע ליה דאיירי אפילו חוץ לארבע אמותיו דומיא דמתניתין אפילו הכי הוי עירוב דכיון דאין בתחתיתו ג' אע"ג דראשו ד' לא הוי רשות היחיד דגדיים זוקעים זו ולהכי קאמר דלא כרבי יוסי ברי יהודה: **הוא"ו יב' ד' אגביותו וד' הביאז תוך עשרה.** פירש רבינו שמואל דהאי אמורא סבר לה כרבנן דאמרי בהמלניע (שבת 77 ע"ב). אגד כלי שמה אגד וכיון דלאגד כלי למעלה מיו"ד כשנת העירוב למטה (א) אין צנחנה זו אסור הולאה (הואיל) ואחר שנת צרה"ר יכול לטעול ולהכליל ומיהו אפילו לא שמה אגד אין כאן אסור הולאה והואיל ונת כלכלה למטה מעשרה דהוי כרמליית אס רחוב ד' ואין צהטייה זו אסור דאורייתא: **אית' יב' ד' רב בר שבא ב'.** לפי' דפי' לעיל גבי אילן הנוטה חוץ לד"א דלמטה מיו"ד הוי עירוב הואיל ומני' לתמוי פחות פחות מארבע רצין לחלק בין הואיל דהכא להוא"ו: **ב' ד' ר' יב'.** פ"ה ועל ידי שלוחו קאמר דאיהו אפילו בלא פת קני ליה שביטה' ופי' כן משום דבסוף מי שהולאהו (לגמג' נא:) (1) פסקין כרב נחמן ואליבא דרבי יהודה דאחד עני ועשיר מערב בגלוי: ואמאי

וכרבי מאיר דאמר חוקקין להשלים וברבי יהודה דבני עירוב על מקום ד'. וא"ת והך כלכלה הכי דמי אס היא שיה לגבי האילן או תלויה למטה בפחות מג' לגבי האילן אס היא שיה לגבי האילן (א) א"כ אמאי צריך חקיקה ואס היא תלויה למטה מג' לגבי האילן א"כ הכי פריך לעיל ואי אית ציה ד' כי נתנו על הכלכלה מאי הוי הא לא חשיב רשות היחיד אפילו יש זאילין ד' אס לא מטעם חקיקה דרחוקה מגב האילן א"י"ל כגון שפי הכלכלה שיה לגבי האילן ומיהו הוי חוסי רה"י והעירוב מונח בשולי הכלכלה שיה רחוקה ג' ולהכי צריך חקיקה² והא דלא מוקי שהעירוב צפי הכלכלה³ או שהכלכלה רחבה ד' ומכל מקום לא הוי רה"י הואיל והגדיים זוקעין זו⁴ וי"ל דא"כ במאי דנקט כלכלה לא השמיענו מידי דלינקוט עמוד שיש דראשו ד' ואין בתחתיתו ג' ואף על גב דלשמעינן דלדרין אסורין לא הוי ליה למתנייה הכא כיון שזעירוב לא השמיענו כלום אלא ודאי נקט כלכלה לאשמעינן דחוקקין להשלים וזעירוב עירוב על מקום ד' וא"ת אחתי למה ליה למימר כלל סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כר' יהודה לימא לעולם אימא לך דלא זעירוב עירוב על גבי מקום ד' והכא כשהכלכלה שיה לראשו של אילן וקמ"ל דלא חשיב רשות היחיד אפילו לרבי יוסי ברבי יהודה דחשיב טרסקל רשות היחיד משום דהתם הדרן מחיצתא ולהביא דווקא נתנו על כלכלה הוי עירוב הא נתנו על גבי אילן לא הוי עירוב מדקתני נתנו בכלכלה ולא קתני תלואו לכלכלה זאילין ונתן שם עירובו הלכך ע"כ אורי דשולי הכלכלה רחוק גרשה מגב האילן: **כמאן דר' אב' כר' יוסי ב' יהודה.** לספריים דגרסי בסמוך התם (כ) הדרן מחיצתא אבל בצורה לא הדרן מחיצתא דמשמע דקאי אצרייתא דנעץ קורה ומשמע ליה דאיירי אפילו חוץ לארבע אמותיו דומיא דמתניתין אפילו הכי הוי עירוב דכיון דאין בתחתיתו ג' אע"ג דראשו ד' לא הוי רשות היחיד דגדיים זוקעים זו ולהכי קאמר דלא כרבי יוסי ברי יהודה: **הוא"ו יב' ד' אגביותו וד' הביאז תוך עשרה.** פירש רבינו שמואל דהאי אמורא סבר לה כרבנן דאמרי בהמלניע (שבת 77 ע"ב). אגד כלי שמה אגד וכיון דלאגד כלי למעלה מיו"ד כשנת העירוב למטה (א) אין צנחנה זו אסור הולאה (הואיל) ואחר שנת צרה"ר יכול לטעול ולהכליל ומיהו אפילו לא שמה אגד אין כאן אסור הולאה והואיל ונת כלכלה למטה מעשרה דהוי כרמליית אס רחוב ד' ואין צהטייה זו אסור דאורייתא: **אית' יב' ד' רב בר שבא ב'.** לפי' דפי' לעיל גבי אילן הנוטה חוץ לד"א דלמטה מיו"ד הוי עירוב הואיל ומני' לתמוי פחות פחות מארבע רצין לחלק בין הואיל דהכא להוא"ו: **ב' ד' ר' יב'.** פ"ה ועל ידי שלוחו קאמר דאיהו אפילו בלא פת קני ליה שביטה' ופי' כן משום דבסוף מי שהולאהו (לגמג' נא:) (1) פסקין כרב נחמן ואליבא דרבי יהודה דאחד עני ועשיר מערב בגלוי: ואמאי

וסבר לה כר' מאיר. דאמר גבי כיפה צפרק קמא (דף יא:) חוקקין להשלים ומיהו רשות היחיד גמורה לא הוי כיון דאין בתחתיתו של אילן רחב ד' אע"ג דבראשו רחב ארבעה דלכלכלה משלימה ליה לא הוי רשות היחיד אלא"כ מתחיל להיות רחבו ארבעה מתוך ג' הסמוכים לקרקע דהכי אמרינן בהורק (שבת 77 ע"ב). גבי צווייתא דמישן והן פסימות ששוליהן חדים ואין צשוליהן רחב ד' ולמעלה הן הולכות ומרחיבות הרבה ומחיצתן גבוהות ר' אין מטלטלין צהן אלא ארבע אמות דלאו רה"י נינהו ואע"ג דגבוהים עשרה ורחצין ארבעה מלמעלה הואיל וצשוליהן לא הוי ארבעה והכא גבי אילן נמי טעמא משום הכי הוא ומדע שזהו הטעם מדקאמר לקמן כמאן דלא כר' יוסי בר ר' יהודה וכו' וצהורק נמי מותצין עלה דהאי מהא דר' יוסי: **זעירוב עירוב על גבי מקום ד' וליכא.** בלא כלכלה: **ה"ג גבוהה עשרה ורחבה ד' עירובו עירוב ואס לאו אין עירובו עירוב.** גבוהה ר' ורחבה ארבעה עירובו עירוב אע"ג דרה"י היא הך קורה והוא נתכוון לשבות ברשות הרבים הא אמרן [לג']: הנותן את עירובו יש לו ארבע אמות ורשות היחיד עולה עד לרקיע וגבי אילן הוא דלא הוי עירוב כדאוקיימא [שם] גבוהה נוטה חוץ לד"א אבל הכא דליכא נוף שפיר דמי: **ואס לאו אין עירובו עירוב.** קס"ד דהכי קאמר ואס לאו דאינה גבוהה עשרה או שאינה רחבה ארבעה אין עירובו עירוב ולהכי מתמהינן אינה גבוהה עשרה ארבעה כ"ש דעירובו עירוב דכשאינה גבוהה ר' הוא כמאן דמנחה ברשות הרבים: **אלא.** האי ואס לאו דקתני לאו אגוהה קאי אלא ארוחב קאי והכי קאמר גבוהה ר' והייתה צרה"ש אס יש צרה"ש ד' הוי מקום חסוד להמת עירובו עירוב ומשום דהוא צרה"ש ועירובו צרה"ש לא מיתסר כדאמר דהנותן את עירובו יש לו ד' אמות ואס לאו דגבוהה ר' ואינה רחבה ד' אין עירובו עירוב דכיון דגבוהה עשרה ואין העירוב מונח על גבי מקום ד' הוה ליה כמונח צהור ודוקיא שמעינן הא אינה גבוהה עשרה אפילו אינה רחבה ד' עירובו עירוב דכיון דלמטה מעשרה הויא לה כמאן דמנחה אחרעא דמיא דכל למטה מי' קלוטה כמה שהונחה דמיא': **גבוהה עשרה.** דמידלייא מרה"ר צריך שיהא צרוחבה ארבעה שיהא שם מקום חסוד: **אינה גבוהה עשרה אין צריך שיהא.** רוחבה ד' דאפילו פחות מד' עירובו עירוב דכל למטה מעשרה כמאן דמנחה אחרעא היא: **כמאן.** מתוך רבינא לעיל [ע"א] אע"ג דחוקקין להשלים ואיכא רחוב ד' לא הוי רה"י משום דאין זעיקרו ד' דלא כר' יוסי בר' יהודה: **טרסקל.** סל רחב ד' וזרק מרשות הרבים ונת על גבי חייב שהרי זרק מרשות הרבים לרה"י. אלמא אע"ג דקנה אינו רחב ד' הוי רה"י והואיל ועליו ד' דאמרינן גוד אחית והכי מפרש בהורקא: **הסם הדרן מחיות.** הטרסקל סובבת את הקנה שהרי תחוב צאמלעיתו וכי אמרינן גוד אחית מחיות הטרסקל עד הקרקע נמלא קנה מוקף מחיות שחללו ארבעה ותו ליכא למימר מיני: **הכא לא הדרן מחיות.** לא למימר חוקקין להשלים לאיטרופי כלכלה צהדי אילן ומרתי לא כר' יוסי דאמר טרסקל הוי רשות היחיד קורה שאין צרה"ש ד' מלמעלה לא הוי רה"י ואמרינן הא דלא אדרב הונא דאיירי צווייתא דמישן שרחבות למעלה וקצרות למטה וחותצין וימא גוד אחית מחיותא מי לא תניא ר' יוסי בר ר' יהודה כו' אלמא טעמא משום גוד אחית הוא ומנאל תחמושו של קנה מוקף מחיות צהלל ארבעה ואי כשאין טרסקל רחב ד' כי אמרינן גוד אחית מאי הוי ועוד בכל דוכתא דאמר פחות מד' לאו רשות הוא אמאי לא אמרינן כמאן דלא כרבי יוסי בר' יהודה כדאמר הכא: **רבי ירמיה אמר.** לעולם מתניתא דלעיל [ע"א] רישא וסיפא צרוחב ד' ודקא קשיא לך כי נתנו בכלכלה מאי הוי: **שאיני כלכלה הואיל.** וארוכה היא יכול לנטותה ולא יעקרנה מללייתה ויטה ראשה אחד עד שיהא לתוך ר' ויטול את עירובו: **מסיע רב בר שבא כיצד הוא עושה.** מתניתין היא (א) צו"ט שלפני השבת ורצה לערב לשני הימים כיצד הוא עושה ומליכו צראשון צברד צו"ט לסוף אלפים. ועל ידי שלוחו קאמר דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שביטה' כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא: **ומחשיך עליו.** עד שיקנה לו העירוב: **וגוטלו וצא לו.** שאס יניחנו שם שמא יאבד ושוב אין לו עירוב ליום המחרת דקתני מתניתין [גמ']. נאלל עירובו צראשון עירובו לשני וחוזר ומוליכו צשני שהוא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אס ירצה להביאו אי אפשר דשבת הוא ואס צו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש ולמחר ילך ויראה אס עדיין ישנו שם ומחשיך עליו יהא לו עירוב לשני ואס אבד יש צביתא. קתני מיהת המערב צריך להוליך עירובו לסוף אלפים ואמאי צריך להוליכו משעשאו לשם עירוב נימא אף על גב דלא אמטייה כמאן דאמטייה דמי דהא אמרת הואיל ויכול לנטותה והא הכא כמאן דלא אמטייה היא דהא הוא צרה"ר ועירובו ברשות היחיד וקאמרת הואיל ויכול לנטותה ומה לי הואיל ויכול לנטותה ומה לי יכול להביאה. והאי דנקט לאותווי מתניתין דיום טוב ושבת משום דלא תנן צמשה אחריתי הולכת עירוב צהדיא כי הכא: א"ר

הגהות הב"ח

(א) גמ' ועירובו במקום אחד הוא אלא: (ב) שבת ה' ד"ה מצד רב וכו' ממני: יהא. י"ב לקמן לח: (ג) תוב' ד"ה הוא וכו' כשנת העירוב למטה מעשרה און צנחנה: (ד) ד"ה מוליכו וכו' דבסוף מי שהולאהו. י"ב דף על ע"ב ועי' שם דלמח עני ואחד עשיר אפי' לא משכה לו צדק:

מוסף רש"י

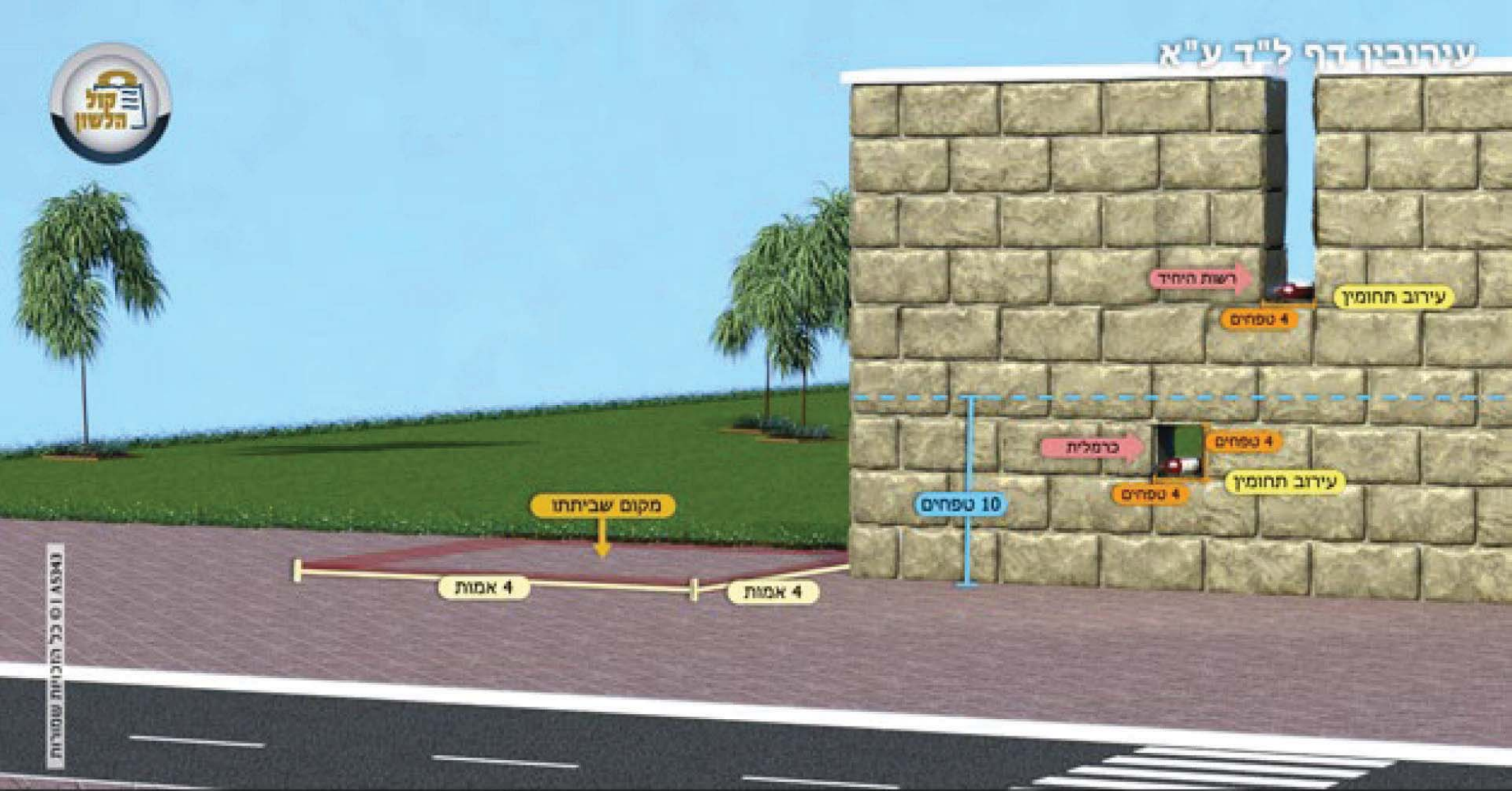
דכר חוקקין להשלים. שצין זו שיעור ויש שם עני ונכח למקום ולהשלים לכשיעור, אמרינן כמאן דחוקק דמי (שבת 77) ורואין אותו כאלו חקוק (לשון חקק). וזרק ונת על גביו חייב. טרסקל און עמוק ר' ואנו מודים לו גובה ר' שמת הקנה עולה לו גבוהה. והקנה און רחב ד' אלא שאנו מודים שמתו הטרסקל גוד אחית ומנאל מקיפות את הקנה והו' וכו' הקנה מחיות מן הקרקע ולמעלה וליכא רשאו רשות היחיד (שבת 77). וכו"ו שם (א). מוליכו. השלם, בראשון. ערב צו"ט שלפני השבת, ומחשיך עליו. עד שיקנה הטרוב, ויטולו וצא לו. שמה יאבד ושוב אין לו עירוב צשני, דקתני נאלל עירובו צראשון וכו' וחזר ומוליכו צשני וכו' (לשון לח.).

מוסף תוספות

א. [נ]לא חזר רה"י הא. ח' ס"ד. ב. אי אית ביה באילן ד'. מוס' רה"י. ג. דלא חשיב השתא במקום ד' אלא ע"י חקיקה. ד. דלא ליבעי שם. ח. דהשתא הוי שפיר עירוב על גבי מקום ד'. מוס' ר"פ. ולא יצטרך לומר דסבר דחוקקין להשלים. מוס' רה"י. ד. דאין באילן ד'. גדיים בוקעין תחת הכלכלה. מוס' ר"פ. ו. שהרי אין זה מעלה ולא מוריד לענין עירוב. יט. לשלועלם קצת הכלכלה עומד במקומו למעלה. שם. ו. דודאי [בההוא] הואיל כוה יש לנו לומר, דאינו משנה כלל השביתה, דהוא עירובו במקום אחד, ונתחילו לשבות למטה בתוך והעירוב הוא למטה מי', אבל הואיל לשנות השביתה לאותו מרשות לרשות אחר אין לנו לומר, דמש"ה לא פריך אלא לרב פפא דאמר הואיל ויכול לנטות הכלכלה שהיא למעלה מי' ולהביא בתוך י', דהיינו רשות [אחר], זה הואיל גדול, וא"כ כמו כן נימא הואיל ואי בעי לאמטוי וכו'. מוס' ר"פ. י. כיון שהוא עצמו הולך שם א"צ עירוב פה, דהא קמערב בגלוי. יטע"א.

עירובין דף ל"ד ע"א

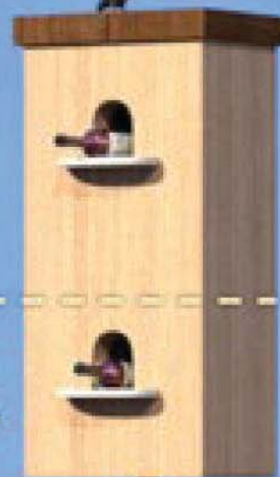
עירובין שולחן ערוך סי' קס"ד

נתכוין לשובות ברשות הרבים והניח עירובו בכותל למטה מעשרה טפחים עירובו למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב

עירובין דף ל"ד ע"א

מקום שביתתו

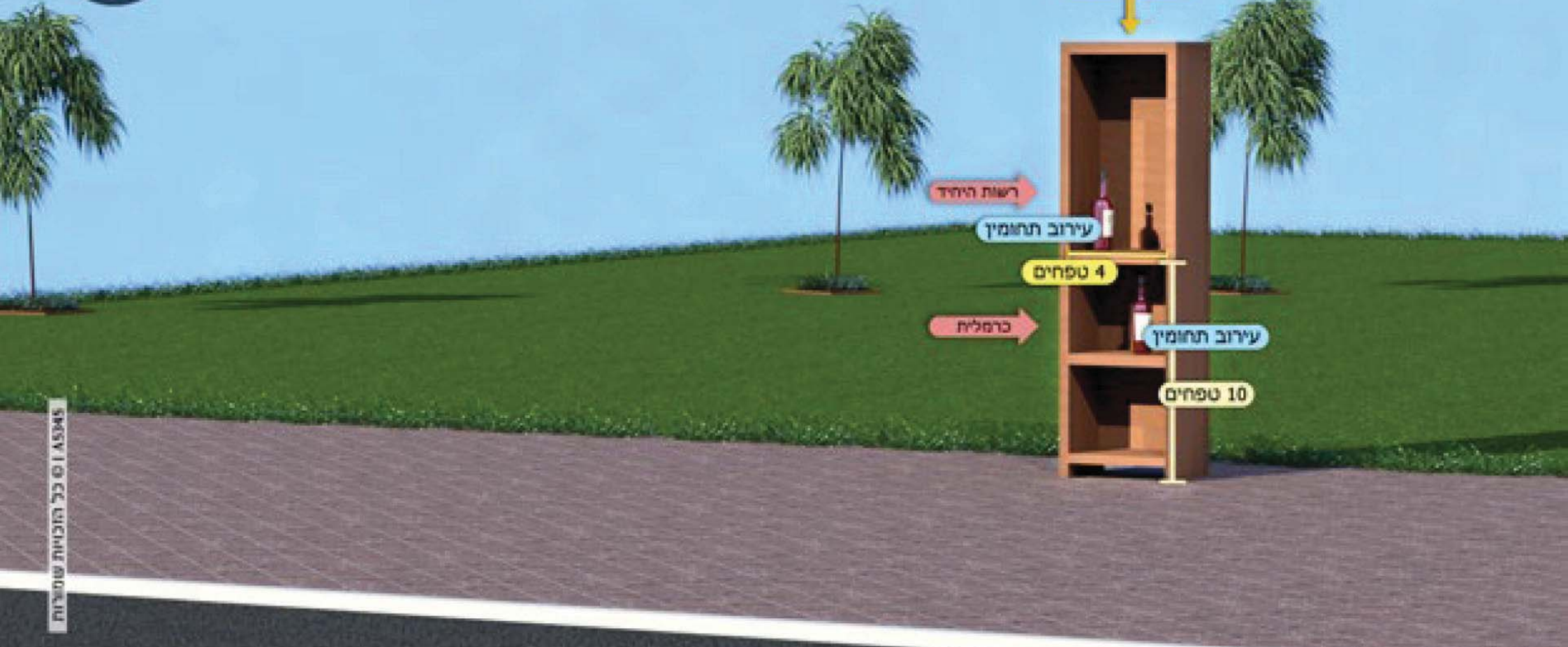
10 טפחים

משרד סביבתנו ושמירת הטבע

"נתכוין לשובות בראש השובר וכו' למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב למסה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב"
לפירוש ראשון ברשי"

עירובין דף ל"ד ע"א

נתינתם שוויטא כ"ט ו' א"ת

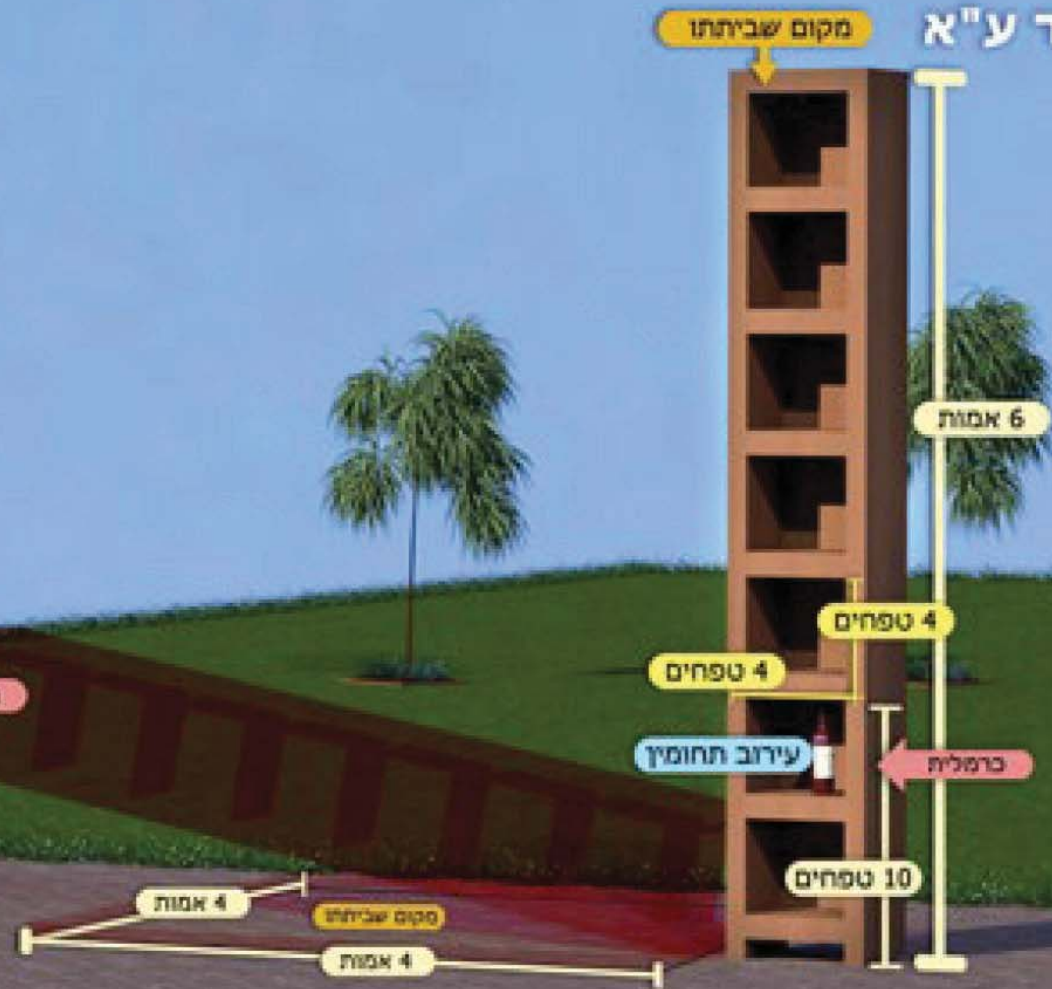
“נתכוין לשבות וכו' או בראש המגדל למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב למסה מעשרה אין עירובו עירוב”
לפירוש ראשון ברש"י

עירובין דף ל"ד ע"א

תמונה שנוצרה על ידי המחשב

במגדל ארוך עסקינן דאי ממסי ליה פורתא נפיק ליה חוץ לד' אמות

עירובין דף ל"ד ע"א

מקום שביתתו

עירוב תחומין

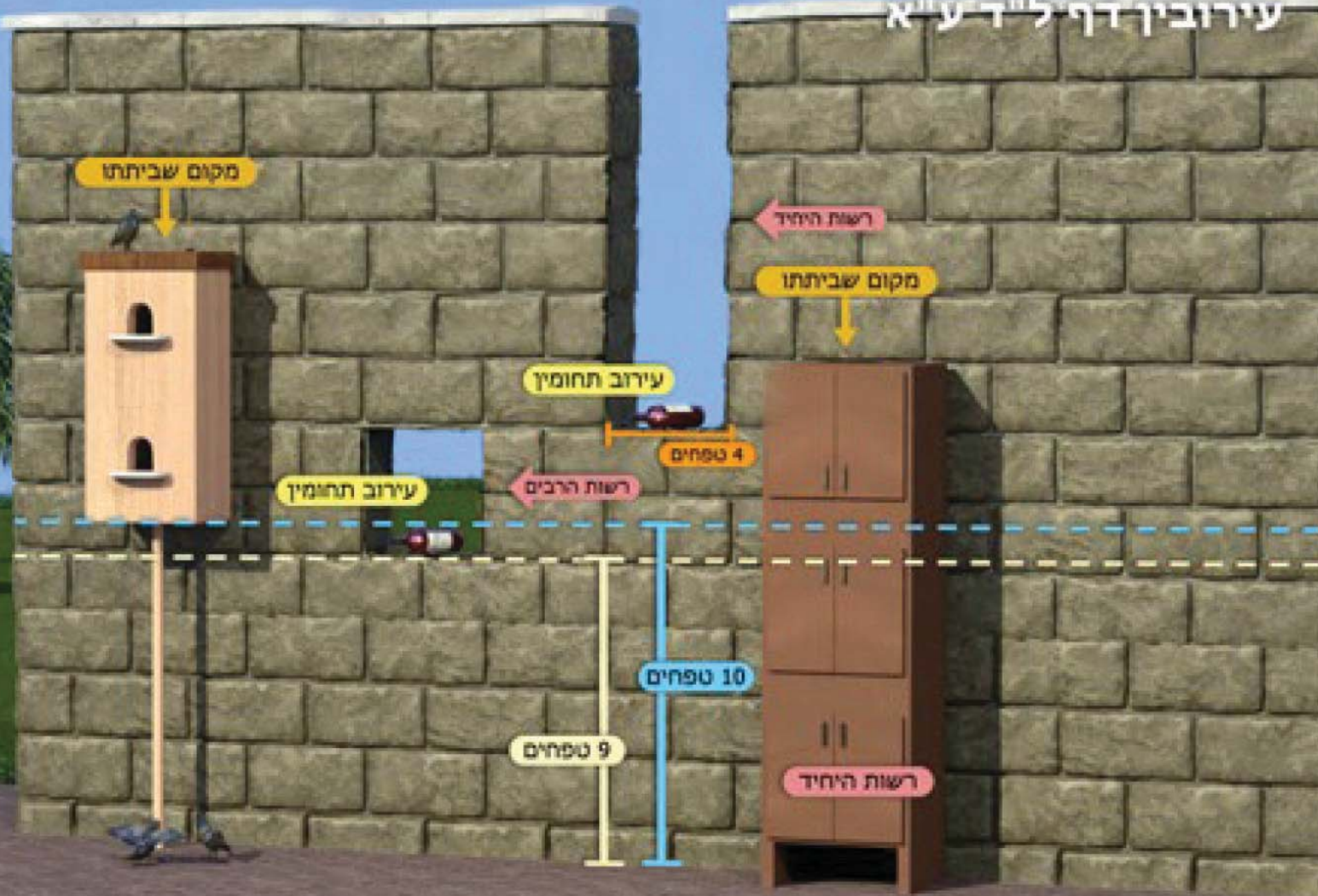
10 טפחים

תמונות ממוחשבות © 2013

"היכי דמי אי דאיכא כוותא ומתנא לייחיה בכוותא ומתנא"
לפירוש ראשון ברש"י

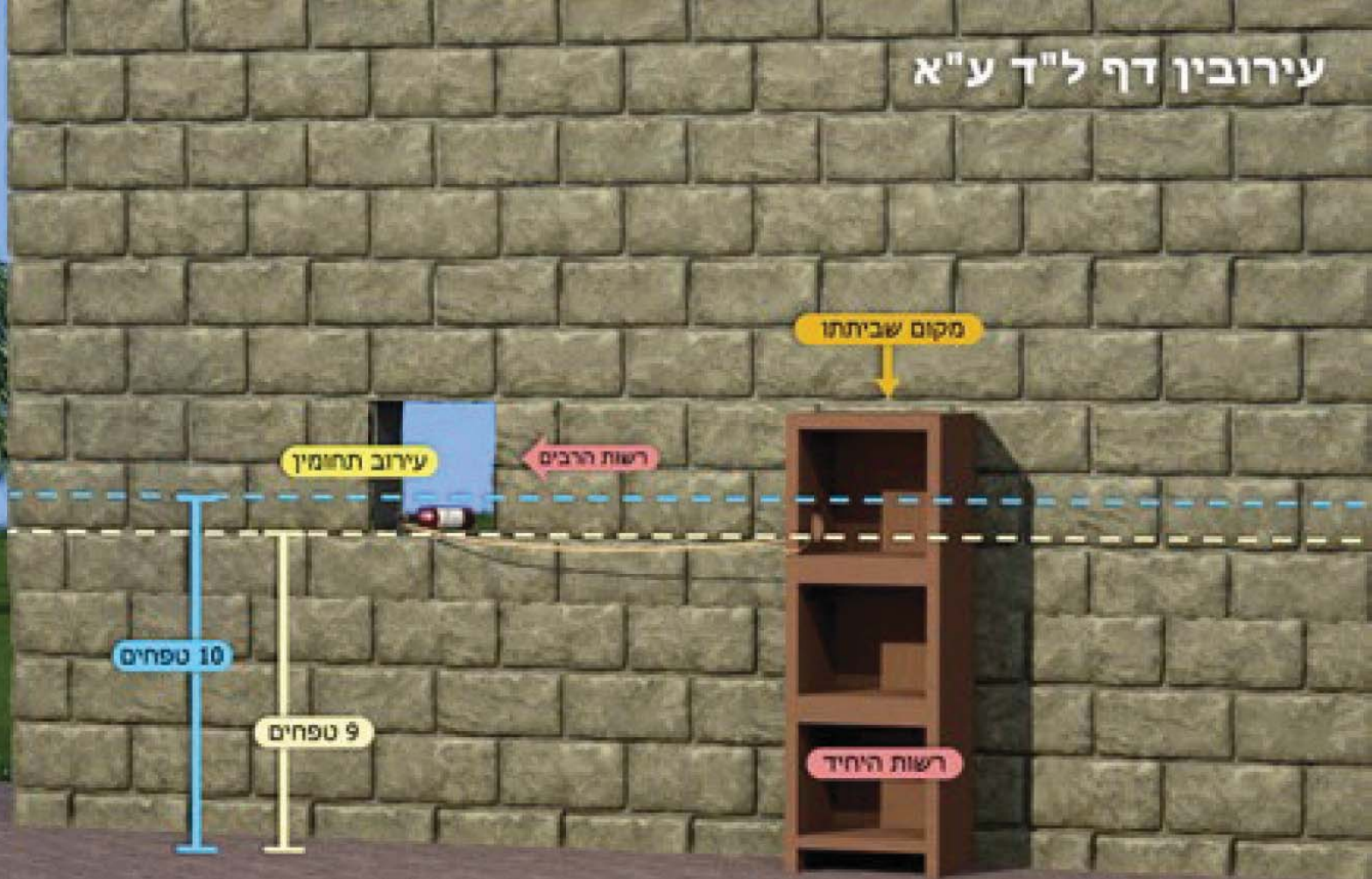
עירובין דף ל"ד ע"א

תמונות ממוחשבות © 2014

"נתכוין לשובות בראש השוכך או בראש המגדל"
לפירוש שני ברש"י

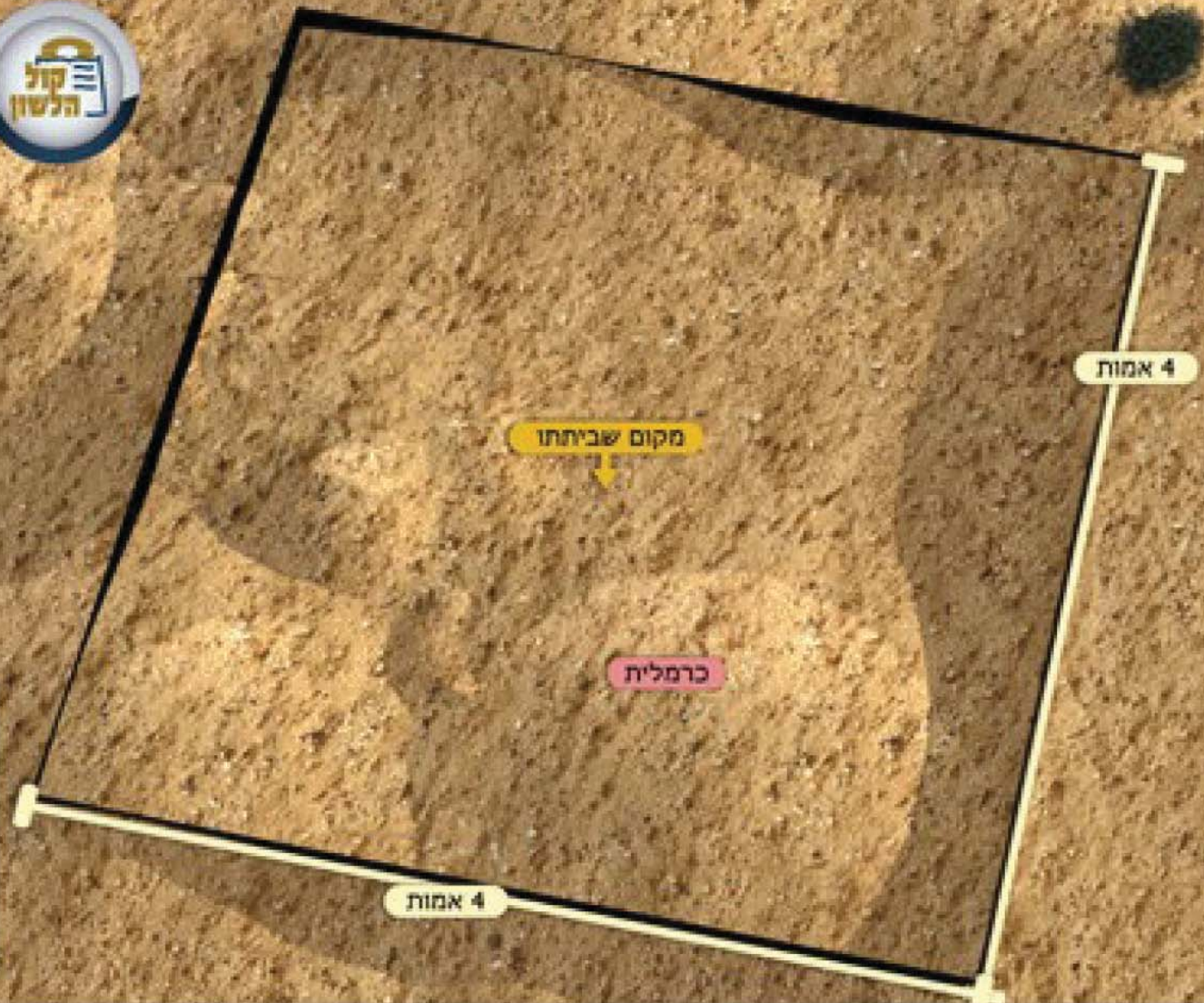
עירובין דף ל"ד ע"א

תמונות שייכות לרש"י ופניקס

"היכי דמי אי דאיכא כוונתא ומתנא ליייתה בכוונתא ומתנא"
לפירוש שני ברש"י

עירובין דף ל"ד ע"א

תורמת שמיאחב א"י סניף 1000

"לא צריכא דקאי בכרמלית ונתכוין לשבות למעלה"
(ערפ התוס' ד"ה אי')